Prologus

137 I 10

Aurelij Auguſtini Pri/ma Quinquagena

di frati Capuccini di Breno
per Edolo

Front., cop. CCLA, 20160202

Piatto ant., cop. CCLA, 20160130

vt cū intēdimꝰ purgare nos: ſileamꝰ ab iꝑis cōuin/
cendis. Nā prorſus qui me dicis malū: dico et ego
alia innumerabilia: cito aufer de medio: fini cauſam
meā: de re age eccleſie: cauſam attēde: vbi ſis vide.
Ueritas tibi vndelibet loquat̄: eſuriens accipe: ne
nunq̄ ad te ꝑueniat panis: dū ſemꝑ quid reꝑhēdas
in vaſculo faſtidioſus ⁊ calūnioſus inquiris.

Explicit Tractatus de pſ̄. XXXVI.
Incipit Tractatus de pſ̄. XXXVII.

Prefatio.

A o Portune ad id qđ cantauimꝰ: iniquitatem
Pſ̄. 50. meā ego ꝓnuncio: ⁊ curā gero pro peccato
meo: reſpondit hec mulier de lectione euāgelij. Ini
quitates eīn eius intuēs dñs: canē appellauit dicēs:
Matth. 15. Nō eſt bonū: panē filioꝝ mittere canibus. At illa q̄
nouerat iniq̄tatē ſuā ꝓnūciare: ⁊ curā gerere ꝑ pec
cato ſuo: nō negauit qđ veritas dixit: ſꝫ miſeriā ꝯfeſſa:
miſc̄diā potiꝰ impetrauit: curā gerēs ꝑ pctō ſuo. Nā
et curari petiuerat filiā ſuā: fortaſſis ī filia ſignificās
vitā ſuā. Pſalmū ergo totū quātū poſſumꝰ: dū cō/
ſideramꝰ ⁊ ptractamꝰ aduertite. Aſſit dñs cordibꝰ
noſtris: vt ſalubriter hic inueniamꝰ voces noſtras:
et quō inuenerimꝰ ꝓferamꝰ: nec difficulter inueniē/
do: nec imperite proferendo.

Titulus eius eſt. Pſalmus ipſi Da/
uid in recordationē ſabbati.

B Uerimus q̄ nobis ſcripta ſūt de ſancto da/
Ro. 1. q uid ꝓpheta: ex cuiꝰ ſemine dñs noſter ieſus
chriſtus ſc̄m carnē: ⁊ inter bona q̄ de illo no
bis nota ſunt ꝑ ſc̄pturas: nō inuenimus eū aliq̄n re/
cordatū ſabbati. Quid eīn ita recordaret̄ ſc̄m illam
obſeruationē iudeoꝝ q̄ obſeruabāt ſabbatū: Quid
ita recordaremur qđ inter ſeptē dies neceſſario ve/
niebat: Obſeruandū ergo erat: nō ſic recordādum.
Nemo aūt recordat̄: niſi qđ in p̄ſentia nō ē poſitū:
(verbi gratia) In hac ciuitate recordaris carthagi/
nē vbi fuiſti aliq̄n: ⁊ hodierno die recordaris heſter
nū diē: vel p̄oris āni: vel quēlibet anteriorē: ⁊ aliqđ
factū tuū qđ iā feciſti: aut aliq̄d vbi fuiſti: vel cui rei
interfuiſti. Quid ſibi vult iſta recordatio ſabbati fra
tres mei: Que aīa ſic recordat̄ ſabbatum: Qđ eſt h
ſabbatū: Cū gemitu eīn recordat̄. Et cū pſalmꝰ le/
geret̄: audiſtis: ⁊ mō cū retexerimꝰ audietis: q̄ntus
ſit meror: quātus gemitꝰ: quātus fletus: q̄ miſeria.
Matth. 5. Sed felix eſt: q̄ ſic miſer eſt. Unde ⁊ dñs ī euāgelio
beatos appellauit quoſdā lugētes. Uñ beatus ſi lu/
gens: Uñ beatꝰ ſi miſer: Immo miſer eſſet: ſi lugēs
nō eſſet. Talē ergo ⁊ hic accipiamꝰ ſabbatū recor/
dantē: neſcio quē lugentē: ⁊ vtinā nos ſimꝰ ipſe ne/
ſcio q̄s. Eſt eñi hic quidam dolēs: gemēs: lugēs: re/
cordās ſabbatū. Sabbatū requies eſt. Sine dubio
iſte neſcio qua in inquietudine erat: qui tā cū gemi/
tu requiē recordabat̄. Ipſe itaq̄ inquietudinē quā
patiebat̄ narrat ⁊ cōmēdat deo: neſcio quid grauiꝰ
timēs q̄ erat vbi erat. Nā q̄ in malo eſt apte dicit:
nec interꝑte opꝰ eſt: nec ſuſpitiōe: nec cōiectura: in q̄
malo ſit: nō dubitat̄ ex eiꝰ verbis: nec opus eſt vt q̄/
ramus: ſꝫ vt qđ dicit intelligamꝰ: et niſi peius aliq̄d
timeret: q̄ erat illud quo tenebat̄: nō ſic inciperet.

Expoſitio pſalmi.

C
Pſ̄. 6. D Omine ne ī †indignatiōe tua argu
Al. †furore tuo. as me: neq̄ in ira tua †emēdes me.
Al. †corripias.
Futurꝰ eſt eīn vt quidā in ira dei emendent̄: ⁊ in in/
dignatione arguant̄. Et forte nō oēs q̄ arguuntur
emēdabunt̄: ſed tñ futuri ſūt in emēdatiōe q̄dam ſal
ui. Futurū ē quidē q̄ emēdatio noīata eſt: ſic tamē
quaſi ꝑ ignē: Futuri aūt quidā q̄ arguent̄ ⁊ nō emē 1. Cor. 3.
dabunt̄. Nā vtiq̄ arguet eos quibꝰ dicet: Eſuriui ⁊ Matth. 25.
nō dediſtis mihi māducare: ſitiui ⁊ nō potaſtis me:
et cetera q̄ ibi ꝓſequēs: quādā inhumanitatē ⁊ ſteri
litatē increpat: dicēs malis ad ſiniſtrā cōſtitutis: q̄/
bus dicet: Ite in ignē eternū q̄ paratꝰ eſt diabolo ⁊
angelis eiꝰ. Hec iſte grauiora formidās: excepta vi/
ta iſta: in cuiꝰ malis plāgit ⁊ gemit: rogat ⁊ dic̄: Do/
mine ne in indignatiōe tua arguas me. Nō ſim int̄ Ibidem.
illos q̄bus dicturꝰ es: Ite in ignē eternū qui paratꝰ
eſt diabolo ⁊ angelis eius. Neq̄ in ira tua emēdes
me: vt in hac vita purges me: ⁊ talē me reddas cui
iam emēdatorio igne nō opus ſit: ꝓpter illos q̄ ſalui 1. Cor. 3.
erūt: ſic tñ quaſi ꝑ ignē. Quare: niſi q̄ hic edificant
ſupra fūdamētū: ligna: fenū: ſtipulā: Edificarēt au
tē aurū: argentū: lapides p̄cioſos: et de vtroq̄ igne
ſecuri eſſent: nō ſolū de illo eterno: qui in eternū cru
ciaturꝰ eſt impios: ſꝫ etiā de illo qui emēdabit eos q̄
ꝑ ignē ſalui erūt: Dicit̄ eīn: Ipſe aūt ſaluꝰ erit: ſic tñ
quaſi ꝑ ignē. Et q̄ dicit̄: ſaluꝰ erit: cōtēnit̄ ille ignis.
Ita plane q̄uis ſalui ꝑ ignē: grauior tamen erit ille In decretis: diſ.
ignis: q̄ quicq̄d pōt hō pati in hac vita. Et noſtis 25. qui ī aliud.
quāta hic paſſi ſūt mali: ⁊ pñt pati: tñ tāta paſſi ſūt: Et de pe. diſ. 7.
quāta potuerūt pati ⁊ boni. Quid eīn quiſq̄ male/ nullus. circa fi.
ficus: latro: adulter: ſceleratꝰ: ſacrilegus ꝑtulit legi/ 4. ſen. diſt. 20.
bꝰ: qđ nō ꝑtulit martyr in cōfeſſiōe chriſti: Iſta q̄ q̄ ſciendū. cir. fi.
h ſūt mala: m̄lto faciliora ſūt: ⁊ tñ videte queadmo Et de vera ⁊ fla
dū ea hoīes ne patiant̄ quicq̄d iuſſeris faciūt: Quā pnia. ca. 18.
to meliꝰ faciāt qđ iubet deꝰ: ne illa grauiora patian/
tur: Quare aūt petit iſte ne in indignatiōe arguat̄:
neq̄ in ira emendet̄: tanq̄ dicēs deo: q̄m iam iſta q̄
patior: m̄lta ſūt: magna ſunt: q̄ſo vt ſufficiāt: Et in/
cipit illa numerare ſatiſfaciēs deo: offerēs illa q̄ pati
tur: ne peiora patiat̄. Qm̄ ſagitte tue infixe
ſunt mihi: ⁊ ꝯfirmaſti ſuꝑ me manū tuam. D
Non eſt ſanitas in carne mea a †vultu ire Al. †facie.
tue. Iam hec dicebat q̄ hic patiebat̄: ⁊ tamē h iam
de ira dñi: q̄ ⁊ de vindicta dñi. De qua vindicta:
Quā excepit de adā. Nō eīn ī illū nō eſt vindicatū:
aut fruſtra dixerat deꝰ: Morte morieris: Aut aliq̄d Gen. 2.
patimur in iſta vita: niſi ex illa morte quā meruimꝰ
p̄mo pctō. Etenim portamꝰ corpꝰ mortale plenum
tēptatiōibus: plenū ſollicitudinibꝰ: obnoxiū dolori
bꝰ: corpalibꝰ: obnoxiū indigētijs: mutabile ⁊ lāgui/
dū cū ſanū eſt: q̄ vtiq̄ nōdū plene ſanū. Nā vñ di/
cebat: Nō eſt ſanitas in carne mea: niſi q̄ iſta q̄ hu/
ius vite dicit̄ ſanitas: bene intelligentibꝰ ⁊ ſabbatū
recordātibꝰ: nō ē vtiq̄ ſanitas: Si ei nō māducaue
ris: inquietat fames. Iſta fames naturalis quidam
morbꝰ eſt: q̄ natura nobis facta eſt pena ex vīdicta.
Primo homi qđ erat pena: natura nobis ē. Unde
dicit ⁊ apl̄us: Fuimꝰ ⁊ nos natura filij ire: ſicut ⁊ ce Eph. 2.
teri. Natura filij ire: id eſt portātes vindictā. Sed
quare dicit: fuimꝰ: Quia ſpe iā nō ſumꝰ: nam re ad
huc ſumꝰ. Sed illud melius dicimꝰ qđ ſpe ſumus:
quia certi ſumus de ſpe. Non enim incerta eſt ſpes
noſtra: aut de illa dubitamus. Audi ipſam gloriam
in ſpe. In nobiſmetipſis inquit ingemiſcimꝰ ado/ Ro. 8.
ptionem: expectantes redemptionem corporis no/
ſtri. Quid eīn: Nondum redemptus es o paule:

Nondū ꝓ te p̄ciū ꝑſolutū ē: Nonne ſanguis ille
iam fuſus eſt: Nōne ipm̄ eſt p̄ciū oīm nr̄m: Plane
Ro. 8. ipm̄. Sꝫ vide q̄d ait: Spe eī ſalui facti ſumꝰ. Spes
aūt q̄ videt̄ nō ē ſpes. Qđ eīn videt q̄s: q̄d ſperat:
Si aūt qđ nō videmꝰ ſperamꝰ: ꝑ patiētiā expecta/
mus. Quid aūt expectat ꝑ patiētiā: Salutē. Cuꝰ
rei ſalutē: Ipiꝰ corpis: q̄ h dixit redēptionē corpis
nr̄i. Si ſalutē corpis expectabat: non erat ſalus illa
quā habebat. Eſuries ſitis iterficit: ſi ſbuētū nō fu/
erit. Medicamētū eīn famis ē cibꝰ: ⁊ medicamentū
ſitis ē potꝰ: ⁊ medicamētū fatigatiōis ē ſomnꝰ. De/
trahe iſta medicamēta: vide ſi nō interficiunt illa q̄
exiſtūt. Si ſepoſitis iſtis nō ſūt morbi: eſt ſanitas.
Si aūt habes aliq̄d qđ te poſſit interficere: niſi mā/
ducaueris: noli gl̄iari de ſanitate: ſꝫ gemēs expecta
redēptionē corpis tui. Gaude te redēptū: ſꝫ nōdum
re: ſpe ſecurꝰ eſto. Eteñi ſi nō gemueris in ſpe: nō ꝑ/
E uenies ad rē. Hoc ē ergo: nō ē ſanitas. Ait: Nō ē ſa
nitas in carne mea a vultu ire tue. Uñ ergo ſagitte
infixe: Ipam penā: ipam vindictā: ⁊ forte dolores
q̄s hic neceſſe ē pati: ⁊ animi ⁊ corpis: ipas dic̄ ſagit
tas: De his eī ſagittis: ⁊ ſc̄tus iob ſec ꝯmemoratiōes:
Iob. 6. Et cū eēt ī illis doloribꝰ: dixit ſagittas dñi īfixas ſi/
bi. Solemꝰ tñ ⁊ ꝟba dei ſagittas accipe. Sꝫ nunq̄d
ab his poſſet iſte ſic dolere ſe ꝑcuti: Uerba dei tāq̄
ſagitte excitāt amorē nōdū excitatū: ñ dolorē. An q̄
et ipe amor non pōt eſſe ſine dolore: Quicq̄d enim
amamꝰ ⁊ nō habemꝰ: neceſſe ē vt doleamꝰ. Nā ille
amat ⁊ nō dolet: q̄ hꝫ qđ amat. Qui aūt amat vt di
xi: ⁊ nōdū hꝫ qđ amat: neceſſe ē vt in dolore gemat.
Inde illō in pſona eccl̄ie ſpōſa chriſti in Cāticocāti/
Cant. 2. et 5. coꝝ: Qm̄ vulnerata charitate ego ſum. Uulneratā
ſe dixit charitate: Amabat eñi quiddā: ⁊ nōdū tene/
bat: dolebat q̄ nōdū habebat. Ergo ſi dolebat: vul
nerata erat: ſꝫ h vulnus ad verā ſalutem rapiebat.
Qui h vulnere nō fuerit vulneratꝰ: ad verā ſanitatē
nō pōt ꝑuenire. Nunq̄d ergo vulneratꝰ ſemꝑ erit ī
vulnere: Poſſumꝰ itaq̄ etiā ſic ſagittas infixas ac/
cipere: id ē ꝟba tua infixa cordi meo: ⁊ ex ipis verb
tuis factū eſt vt recordarer ſabbatū: ⁊ ipa recorda/
tio ſabbati: ⁊ nōdū retētio: facit me nōdū gaudere ⁊
agnoſcere: nec ſanitatē eſſe in ipa carne: neq̄ dici de/
bere: q̄ cōparo iſtā ſanitatē illi ſanitati quā habeo ī
1. Cor. 15. requie ſempitna: vbi corruptibile h induet incorru/
ptionē: ⁊ mortale h induet immortalitatē: et video
q̄ in illiꝰ ſanitatis cōpatione: iſta ſanitas morbꝰ eſt.
F Nō ē pax oſſibꝰ meis a facie pctōꝝ meoꝝ.
Queri ſolet cuiꝰ ſit vox: ⁊ aliq̄ accipiūt chriſti: ꝓpt̄
q̄dā q̄ hic dicunt̄ de paſſiōe chriſti: ad q̄ paulo poſt
veniemꝰ: ⁊ agnoſcemꝰ q̄ de paſſiōe chriſti dicuntur.
Sꝫ nō ē pax oſſibꝰ meis a facie pctōꝝ meorū: quō
1. Pet. 2. diceret q̄ nullū pctm̄ habebat: Coartat nos ergo ī/
telligēdi neceſſitas ad cognoſcēdū tanq̄ plenū ⁊ to/
tū chriſtū: id ē caput ⁊ corpꝰ. Cū eñi chriſtꝰ loquit̄:
aliq̄n ex pſona ſoliꝰ capitis loquit̄: qđ eſt ipe ſalua/
Luc. 2. tor: natꝰ ex maria ꝟgine: Aliq̄n ex pſona corpis ſui:
qđ eſt ſancta eccl̄ia: diffuſa toto orbe terraꝝ: Et nos
in corpe ipſiꝰ ſumꝰ: ſi tñ fides nr̄a ſincera ſit in illo:
et ſpes nr̄a certa: ⁊ charitas nr̄a accēſa: ſumꝰ ī corpe
ipſiꝰ: ⁊ mēbra ipius: ⁊ inuenimꝰ nos ibi loq̄: Apl̄o
Eph. 5. dicēte: Qm̄ mēbra ſumꝰ corpis eiꝰ. Et multis locis
dicit h apl̄s. Nā ſi dixerimꝰ ꝟba nō eſſe chriſti: nō
erūt ⁊ illa ꝟba chriſti: Deus meꝰ deus meꝰ vt quid
me dereliquiſti: Et ibi eīn habes: Deꝰ meꝰ deꝰ meꝰ Pſ̄. 21.
vt quid me dereliquiſti: lōge a ſalute mea ꝟba deli/
ctoꝝ meoꝝ. Quō hic habes: a facie pctōꝝ meorū:
ſic ⁊ ibi habes: ꝟba delictoꝝ meoꝝ. Et ſi chriſtꝰ vti/
q̄ ſine pctō ⁊ ſine delicto: incipimꝰ nō putare ꝟba
illa pſalmi illiꝰ eē: Et valde durū ⁊ cōtrariū ē: vt ille
pſalmꝰ nō ꝑtineat ad chriſtū: vbi hēmꝰ ſtati tā aptā
paſſionē eiꝰ: tanq̄ ex euāgelio recitet̄. Ibi eīn habe
mus: Diuiſerūt ſibi veſtimēta mea: ⁊ ſuꝑ veſtimen/ Ibidem.
tū meū miſerūt ſortē. Quid qđ ipſe dñs in cruce pē
dens: primū verſum pſalmi ipius ore ſuo ꝓtulit: et
dixit: Deus meꝰ deus meꝰ vt quid me dereliquiſti:
Quid voluit intelligi: niſi illū pſalmū totū ad ſe ꝑti
nere: q̄ caput ipius ipe ꝓnūciauit: Ubi aūt ſequit̄
et dicit: Uerba delictoꝝ meorū: nō eſt dubiū quia
vox chriſti eſt. Unde ergo pctā: niſi de corpe qđ eſt
eccl̄ia: Quia loquit̄ corpus chriſti ⁊ caput. Quare G
tanq̄ vnus loquit̄: Quia erūt duo inquit in carne Gen. 2.
vna. Sacramētū hoc magnū eſt: ait apl̄us: Ego au Eph. 5.
tem dico in chriſto ⁊ in eccl̄ia. Uñ etiā cū ipe loq̄ret̄
in euāgelio: reſpōdēs eis q̄ q̄ſtionē intulerūt de vxo
re dimittēda: ait: Nō legiſtis qđ ſcriptū eſt: q̄ deus
ab initio maſculū ⁊ feminā fecit eos: ⁊ relinquet hō
patrē ⁊ matrē: ⁊ adherebit vxori ſue: ⁊ erūt duo: in
carne vna: Igit̄ iā nō duo: ſꝫ vna eſt caro. Si ergo Matth. 19.
ipe dixit: iam nō duo ſꝫ vna eſt caro: q̄d mirū ſi vna
caro: vna lingua: eadē verba: tanq̄ vniꝰ carnis: ca/
pitis: ⁊ corpis: Sic audiamꝰ tanq̄ vnū: ſꝫ tñ caput
tanq̄ caput: ⁊ corpꝰ tanq̄ corpus. Nō diuidunt̄ ꝑ/
ſone: ſꝫ diſtinguit̄ dignitas: q̄ caput ſaluat: ſaluat̄
corpus. Caput exhibeat miſc̄diam: corpus defleat
miſeriā. Caput eſt ad purgāda pctā: corpꝰ ad ꝯfitē/
da pctā: vna tñ vox: vbi nō ſcriptū eſt: q̄n dicat cor/
pus: q̄n caput: ſꝫ nos in audiēdo diſtinguimus: ille
aūt tanq̄ vnꝰ loquit̄. Quare eīn nō dicat: pctōrum
meorū: qui dixit: Eſuriui ⁊ nō dediſtis mihi mandu Matth. 25.
care: ſitiui ⁊ nō dediſtis mihi potū: hoſpes fui et nō
recepiſtis me: īfirmꝰ fui ⁊ ī carcere: ⁊ nō viſitaſtis me:
Certe dñs nō fuit in carcere. Quare non h diceret:
cui cū dictū eſſet: q̄n te vidimꝰ eſurientē ⁊ ſitiētē: aut
in carcere: ⁊ nō miniſtrauimꝰ tibi: Rñdit ſic: ⁊ ex pſo
na capitis ſui indicās ſe dixiſſe: Cū vni ex minimis Ibidem.
meis non feciſtis: nec mihi feciſtis: Quare non di/
cat: a facie pctōrū meoꝝ: q̄ dixit ſaulo: Saule ſaule: Act. 9.
quid me ꝑſequeris: Qui vtiq̄ ī celo iā neminē ꝑſecu
torē patiebat̄. Sꝫ quō ibi caput loquebat̄ ꝓ corpe:
ſic ⁊ h caput dic̄ voces corpis: cū ⁊ capitis voces au
ditis. Sꝫ neq̄ cū corpis voces audieritis: ſeparetis ca H
put: q̄ iam nō duo ſꝫ vna caro. Nō eſt ſanitas ī car/ Gen. 2.
ne mea a vultu ire tue: Sꝫ fortaſſe iniuſte tibi deus Eph. 5.
iratꝰ eſt o adā: o genus humanū: iniuſte iratꝰ ē deꝰ:
Quia q̄ dixiſti iam agnoſcēs ipam penā tuā ī corpo
re chriſti ꝯſtitutus hō: Nō eſt ſanitas in carne mea
a vultu ire tue. Expone iuſticiā ire dei: ne te excuſa/
re videaris: illū accuſare: Sꝫ quere ⁊ dic: Uñ ira do
mini: Nō ē ſanitas in carne mea: a vultu ire tue nō
eſt pax oſſibꝰ meis. Repetiuit id quod dixit: Nō ē
ſanitas in carne mea: hoc eſt eīn: nō eſt pax oſſibus
meis. Nō aūt repetiuit a vultu ire tue: ſed cauſam
dixit ire dei. Nō eſt pax inquit oſſibus meis a facie
pctōꝝ meoꝝ. Qm̄ iniq̄tates mee †ſuſtulerūt Al. † ſupgreſſe
caput meū: †ſic †faſc̄ grauis grauate ſūt ſunt. Al. † onus
ſuꝑ me. Et h cām ꝑmiſit: ⁊ effectū ſbicit: quid vñ graue.

C. I4v e I5r, cop. CCLA, 20160130